

УДК 355.43

Т.А. Сутюшев

Академія внутрішніх військ МВС України, Харків

СПОСІБ ВИВОДУ ПОШУКОВО-УДАРНОЇ ГРУПИ НА ОБ'ЄКТ ВПЛИВУ З ПРОМІЖКУ ЕШЕЛОНУ ІЗОЛЯЦІЇ В ХОДІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ СПРЯМОВАНОЇ ПРОТИ НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ

Стаття присвячена проблемі розроблення основ теорії спеціальної операції, а саме однієї з її складових – теорії пошуково-ударних дій, спрямованих проти незаконних збройних формувань, які контролюють частину району внутрішнього збройного конфлікту. Пропонується спосіб виводу пошуково-ударної групи із застосуванням авіації на об'єкт впливу з проміжку ешелону ізоляції в ході спеціальної операції, спрямованої проти незаконних збройних формувань. Наводяться результати апробації вказаного способу, що були отримані в ході польових досліджень. Надаються пропозиції щодо подальшого вдосконалення зазначеного способу.

Ключові слова: спеціальна операція, ешелон ізоляції, проміжок ешелону ізоляції, пошуково-ударний ешелон, пошуково-ударна група, вивід пошуково-ударної групи на об'єкт впливу.

Вступ

Постановка проблеми. На початку 2007 року в ході підготовки матеріалів щодо дослідницьких тактико-спеціальних навчань автором була запропонована схема оперативного шиккування тимчасового оперативного угруповання військ при проведенні ним (в умовах правового режиму надзвичайного стану) спеціальної операції, спрямованої проти незаконних збройних формувань. У тому ж році вона була опублікована у Збірнику наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. Ця схема в певній мірі дозволяла вирішувати проблему обмеженості сил за рахунок особливостей їх оперативного шиккування і, в першу чергу, сил ізоляції і пошуково-ударних сил. Пропонувалось елементи пошуково-ударного ешелону, а саме його повітряну компоненту (пошуково-ударні групи), залучати для вирішення завдань ізоляції району спеціальної операції. Передбачалось, що до виводу цих груп за допомогою авіації на об'єкти впливу їх доцільно розташовувати у смузі відповідальності ешелону ізоляції за тим чи іншим варіантом взаємного розташування з елементами ешелону ізоляції. Зазначені варіанти були надані автором у науковій статті [1]. Мінімізації кількості особового складу при вирішенні завдань ізоляції району спеціальної операції відповідав варіант «б», зображений на рис. 2 зазначеної статті. Проведені дослідницькі тактико-спеціальні навчання і польові дослідження виявили достатньо чітку перспективність цього варіанту. Разом з тим слід зазначити, що успішна практична реалізація такого варіанту на сьогодні потребує розроблення відповідного способу виводу пошуково-ударної групи на об'єкт впливу з проміжку ешелону ізоляції після виклику її розвідувально-пошуковою групою, що виявила та опізнала цей об'єкт впливу. Спосіб виводу має передбачати певну послідовність його етапів, включаючи порядок прикриття зазначеного

проміжку після убування з нього пошуково-ударної групи, бути стислим за часом та прихованим.

Аналіз літератури. Як вже відзначалось вище, ідея оперативного шиккування військ для умов обмеженості їх кількісного складу, а також ідея розподілу складу пошуково-ударного ешелону на наземну (розвідувально-пошукові групи) і повітряну (пошуково-ударні групи) компоненти і загальний порядок дій цих компонент були опубліковані автором у збірнику наукових праць Харківського університету Повітряних Сил у 2007 році. Розробленню зазначених ідей значно сприяв матеріал наукової статті [2], що був у свій час напрацьований відомими військовими фахівцями Російської Федерації. Ця стаття систематизувала та узагальнювала на той час свіжий досвід спеціальних військових дій на Північному Кавказі. В деяких останніх наукових працях, що торкалися питань застосування сил ізоляції та пошуково-ударних сил [3, 4], висвітлювались погляди на сутність, завдання, принципи і побудову ізоляційних і пошуково-ударних дій внутрішніх військ у спеціальній операції, а також в загальному вигляді її порядок. Нажаль, у наведених працях не висвітлювався детально опис порядку виконання ізоляційних та пошуково-ударних завдань пошуково-ударними силами, особливо в період виводу пошуково-ударних груп за допомогою авіації на об'єкти впливу саме з проміжків смуги ешелону ізоляції.

Метою статті є наведення способу виводу пошуково-ударної групи на об'єкт впливу з проміжку ешелону ізоляції, результатів його практичної реалізації під час польових досліджень, а також напрямків з його подальшого удосконалення.

Викладення основного матеріалу

У свій час автором у науковій статті [5] був запропонований порядок проведення спеціальної операції у три етапи, а в науковій статті [4] – і перелік пріоритетів

ритетних засобів дій за цими етапами, а також перелік ключових елементів структури системи режимних заходів противної сторони, як пріоритетних об'єктів – цілей зазначених дій. Цільова сутність перших двох основних етапів полягала у:

- виявленні та розпізнанні розвідувально-пошуковими групами ключових елементів структури системи режимних заходів противника як об'єктів впливу;

- підготовці до наведення та цілевказування авіації пріоритетних елементів об'єктів впливу для нанесення авіаційного удару;

- виклику пошуково-ударних груп;

- виводі пошуково-ударних груп на об'єкти впливу з проміжків ешелону ізоляції, що були їм призначені для патрулювання (виконання ізоляційних завдань);

- нанесенні авіаційних ударів по пріоритетним елементам об'єктів впливу;

- десантуванні пошуково-ударних груп і сумісному з розвідувально-пошуковими групами знешкодженні та затриманні противника, що залишився після нанесення авіаційних ударів;

- прочісуванні місцевості, збиранні предметів, що можуть підтвердити факт протиправної діяльності противної сторони, евакуації зібраних предметів та затриманих у розпорядження оперативної-слідчої групи.

Наведена послідовність дій частково проілюстрована на рис. 1. У вказаній послідовності дій вивід пошуково-ударних груп з проміжків ешелону ізоляції на об'єкти впливу виглядає проблемним за відсутністю рішення з забезпечення прихованості виводу, надійного прикриття проміжків після виводу груп на об'єкти впливу, забезпечення мінімального часу процесу виводу.

Сутність способу вирішення зазначених питань, що пропонується, полягає у послідовному виконанні наступних заходів:

- прихованої постановці димової завіси на проміжку ешелону ізоляції силами пошуково-ударної групи з ціллю маскування послідуєчих дій від противника;

- прихованому мінуванні авіаційним засобом проміжку ешелону ізоляції;

- прикритті проміжку ешелону ізоляції наземним засобом радіолокаційного спостереження;

- вогнювому прикритті проміжку фланговими вогневими засобами елементів ешелону ізоляції;

- організації та підтриманні взаємодії розрахунків засобу спостереження і вогневих засобів з прикриття проміжку ешелону ізоляції.

Прихована постановка димової завіси має покладатись на особовий склад пошуково-ударної групи і здійснюватись за запропонованою схемою (рис. 2). Маркування місць установки засобів задимлення мо-

же бути виконано заздалегідь під час патрулювання пошуково-ударною групою призначеного неї проміжку ешелону ізоляції, приховано, прямо з борту засобу патрулювання. З отриманням сигналу про вивід на об'єкт впливу, особовий склад пошуково-ударної групи приховано спішується з засобу патрулювання і пересувається у район зосередження з заздалегідь обладнаним посадковим майданчиком для вертольоту і схованкою з засобами задимлення. Пересування з цього району до рубежу задимлення, задимлення цього рубежу та повернення у район зосередження особовий склад здійснює після інструктажу за вказаними маршрутами (рис. 2). Посадку на борт вертольоту особовий склад здійснює одразу після його прильоту в район зосередження після завершення ним повітряного мінування проміжку ешелону ізоляції під прикриттям димової завіси.

З урахуванням того, що рекомендований час реакції пошуково-ударної групи по об'єкту впливу, за поглядами автора, на підставі попередніх польових досліджень має обмежуватись 15 хвилинами, а сам час підльоту вертольоту з району очікування до проміжку ешелону ізоляції і час польоту з пошуково-ударною групою на борту до об'єкту впливу має складатись, за оцінками експертів, не більш 8 – 9 хвилин, то на наземні дії пошуково-ударної групи на проміжку ешелону ізоляції з моменту її спішування з патрульного засобу до її посадки на борт залишається не більш 6 – 7 хвилин. Тому розрахунок взаємного розташування маршруту патрулювання, рубежу постановки димової завіси, району зосередження має бути крім іншого пов'язаний саме з цим часом. Період задимлення теж є суттєвим показником, і з урахуванням рівня підготовки екіпажу, а також особового складу пошуково-ударної групи та умов місцевості має бути зіставленим з зазначеним часом.

Слід зауважити, що рекомендовані значення вказаних показників базуються і на таких вихідних даних, як максимальні протяжність району операції і проміжку ешелону ізоляції.

Приховане повітряне мінування проміжку авіаційним засобом (вертольотом) має здійснюватись згідно відповідних директивних документів з дотриманням вимог мір безпеки при задимленні проміжку. На випадок розриву димової завіси аеродинамічними потоками вертольоту, які він утворює при маневруванні біля неї, розрив може бути ліквідованим застосуванням на ньому додатково малих засобів задимлення типу РГД-2Б.

Вогневе прикриття проміжку фланговими вогневими засобами елементів ешелону ізоляції має проводитись одразу після виклику вертольоту з району очікування, за рахунок підготовленого маневру вогнем. Це прикриття має доповнюватись вогневи-ми можливостями засобу патрулювання та корегуватись при необхідності постом радіолокаційного

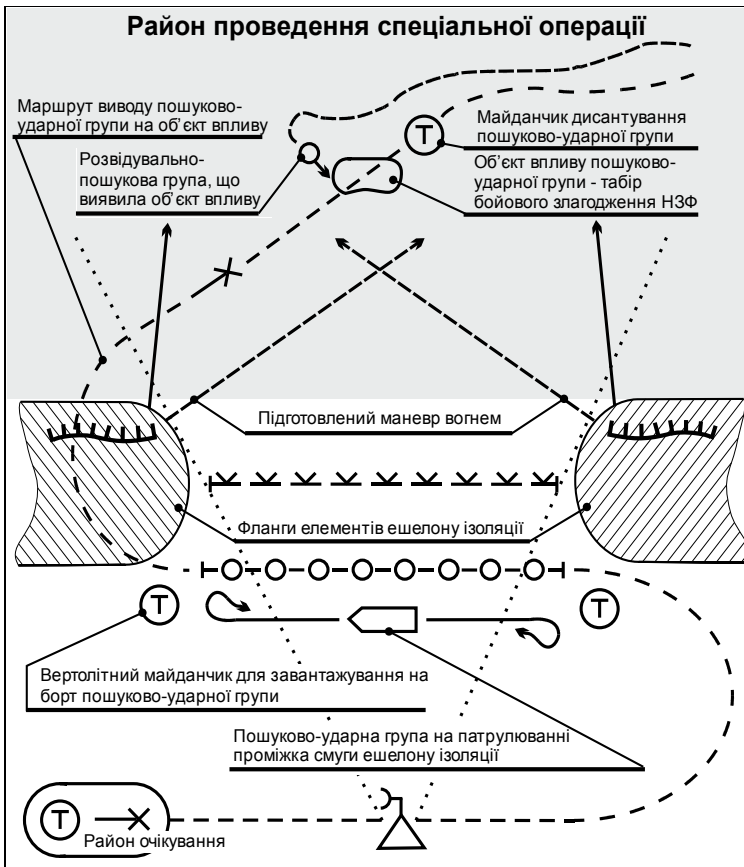

Рис. 1. Спосіб виводу пошуково-ударної групи на об'єкт впливу з проміжку ешелону ізоляції району спеціальної операції

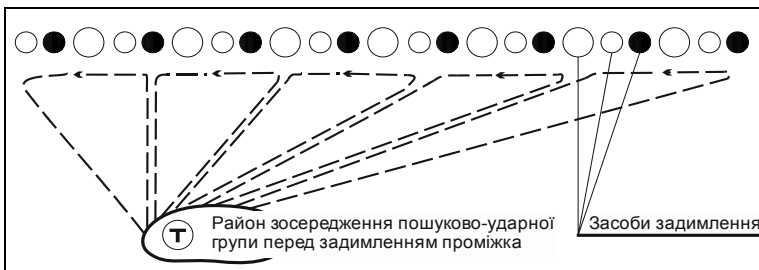

Рис. 2. Схема постановки пошуково-ударною групою димової завіси на проміжку ешелону ізоляції

спостереження проміжку.

Прикриття проміжку засобом радіолокаційного спостереження має починатись не пізніше постановки димової завіси. Доставляння цього засобу, а також його бойового розрахунку на пункт спостереження, доцільно здійснювати вертольотом, що призначений саме для виводу пошуково-ударної групи на об'єкт впливу.

Організація та підтримання взаємодії поста спостереження з фланговими вогньовими засобами елементів ешелону ізоляції має за сутністю полягати у своєчасному виявленні та розпізнаванні цілей перед фронтом проміжку, в передачі даних фланговим вогневим засобам та патрульному засобу і у корегуванні вогневого ураження за необхідністю.

Запропонований спосіб був відпрацьований практично у ході польових досліджень, що проводи-

лись у червні 2010 року на базі в/ч 2269 внутрішніх військ МВС України. Тема досліджень була пов'язана з визначенням та дослідженням особливостей взаємодії елементів оперативного шиккування військ у спеціальній операції.

Апробація запропонованого способу показала спроможність особового складу підрозділа авіаційної частини та частин спеціального призначення до його реалізації одразу на підставі поставлених завдань (практично без попередніх тренувань). Швидке з'ясування особливостей сутності способу особовим складом після отримання тактичних завдань та достатньо задовільне їх виконання засвідчили його простоту та доступність щодо практичної реалізації.

Найбільш складним для особового складу під час досліджень виявилась реалізація спроби з організації та підтримання взаємодії екіпажу вертольоту і пошуково-ударної групи в ході її наземних дій у смузі проміжку ешелону ізоляції у незапланованій ситуації. Практично автономні дії екіпажу та пошуково-ударної групи по задалегідь складеними ними алгоритмами привели до перевищення за часом періоду наземних дій пошуково-ударної групи зазначених вище 6 – 7 хвилин. Перевищення цього ліміту було викликано також затягуванням процесів задимлення проміжку по запропонованій схемі, а також посадці пошуково-ударної групи на борт. Застосовані на рубежі задимлення димові засоби у послідовності: ДМ-11, чорний дим, помаранчевий дим (дими з авіаційного комплексу «ССП-В») і так далі у вказаній послідовності з проміжками між засобами 5 – 10 м, забезпечили утворення чіткої щільної стіни димової завіси. Місця розмивів стіни завіси аеродинамічними потоками від вертольоту перекривались закиданням у них задалегідь запалених РДГ-2Б. Під час польових досліджень, на жаль, не була раціонально організована (після постановки димової завіси) взаємодія пошуково-ударної групи з постом радіолокаційного спостереження, оснащеного модифікованою РЛС типу «1РЛ-133» (оцифрованою, з можливістю виведення зображення об'єктів спостереження у вигляді їх фазових портретів). Крім іншого, недостатньо організовані повернення пошуково-ударної групи після задимлення у район зосередження і посадки її в вертоліт в межах сектора локації значно ускладнювало роботу РЛС з виявлення противника перед фронтом задимленого проміжку.

За результатами опробування запропонованого способу були визначені напрямки його подальшого вдосконалення: спрощення процесу взаємодії екіпажу вертольоту та пошуково-ударної групи під час її наземних дій у смугі проміжку ізоляції за рахунок покладення посередницьких функцій на авіанавідника (з визначенням його ролі та місця у цьому процесі); раціоналізація маршруту і профілю польоту вертольоту з позицій підвищення безпеки польоту, прихованості польоту, забезпечення максимального використання можливостей бортової зброї у випадку необхідності; дослідження можливостей скорочення часу процесу задимлення проміжку ешелону ізоляції за рахунок початку цього процесу з послідовного спішування особового складу з засобу патрулювання на рубежі задимлення одразу з відповідними димовими засобами.

Висновки

Наведені у статті результати польових досліджень можна вважати не тільки ще одним кроком на шляху розроблення першої структурної компоненти теорії спеціальної операції, а саме її емпіричних основ, але й піддрунтям для подальшого вдосконалення моделі пошуково-ударних дій. На погляд автора, це вдосконалення також слід проводити на базі конкретних результатів саме польових досліджень, що плануються в рамках послідовних науково-дослідних робіт.

Список літератури

1. Сутюшев Т.А. Взаєморозташування ізоляційних та пошуково-ударних сил військ під час проведення спеціальної операції з локалізації та нейтралізації внутрішнього конфлікту / Т.А. Сутюшев, В.Ю. Панченко, П.В. Пістрьяк // *Честь і закон*. – Х.: Акад. ВВ МВС України. – 2009. – № 4. – С. 10-12.
2. Воробьев И.Н. Специальные войсковые действия в вооруженном конфликте / И.Н. Воробьев // *Военная мысль*. – 2000. – № 1. – С. 6-7.
3. Сутюшев Т.А. Сутність, завдання, принцип та побудова ізоляційних дій внутрішніх військ у спеціальній операції з локалізації та нейтралізації внутрішнього збройного конфлікту / Т.А. Сутюшев, В.Ю. Панченко // *Честь і закон*. – Х.: Акад. ВВ МВС України. – 2010. – № 1. – С. 21-25.
4. Сутюшев Т.А. Сутність, завдання, принцип та побудова пошуково-ударних дій внутрішніх військ у спеціальній операції з локалізації та нейтралізації внутрішнього збройного конфлікту / Т.А. Сутюшев, П.В. Пістрьяк // *Системи озброєння та військової техніки*. – Х.: ХВПС. – 2009. – № 4. – С. 17-21.
5. Сутюшев Т.А. Принципи стратегії внутрішньої воєнної безпеки держави та оперативно-тактичної концепції застосування сил і засобів у внутрішньому збройному конфлікті / Т.А. Сутюшев // *Честь і закон*. – Х.: Акад. ВВ МВС України. – 2008. – № 2. – С. 3-6.

Надійшла до редколегії 9.06.2010

Рецензент: д-р військ. наук, проф. І.О. Кириченко, Академія внутрішніх військ МВС України, Харків.

СПОСОБ ВЫВОДА ПОИСКОВО - УДАРНОЙ ГРУППЫ НА ОБЪЕКТ ВОЗДЕЙСТВИЯ С ПРОМЕЖУТКА ЭШЕЛОНА ИЗОЛЯЦИИ В ХОДЕ СПЕЦИАЛЬНОЙ ОПЕРАЦИИ, НАПРАВЛЕННОЙ ПРОТИВ НЕЗАКОННЫХ ВООРУЖЕННЫХ ФОРМИРОВАНИЙ

Т.А. Сутюшев

Рассматривается новый способ вывода поисково-ударных групп с использованием авиации на объекты воздействия в ходе специальной операции, направленной против незаконных вооруженных формирований. Способ основывается на предложенной ранее автором схеме оперативного построения войск, разработанной для условий ограниченности количества личного состава привлекаемого для решения задач изоляции района специальной операции. Особенностью предложенного способа является то, что вывод поисково-ударных групп осуществляется с промежутков эшелона изоляции, на котором они решают изоляционные задачи перед вылетом на объекты воздействия. Способ обеспечивает скрытность вывода групп за счет организации задымления промежутков по разработанной схеме, огневое и радиолокационное прикрытие промежутков после вывода групп. В статье приводятся результаты апробации предложенного способа в ходе полевых исследований с применением авиации внутренних войск, рассматриваются направления его дальнейшего совершенствования.

Ключевые слова: специальная операция, эшелон изоляции, промежуток эшелона изоляции, поисково-ударный эшелон, поисково-ударная группа, вывод поисково-ударной группы на объект воздействия.

METHOD OF CONCLUSION SEARCHING - STRIKING FORCE ON OBJECT OF INFLUENCE FROM INTERVAL OF ECHELON OF ISOLATION DURING THE SPECIAL OPERATION, DIRECTED AGAINST THE ILLEGAL ARMED FORMINGS

T.A. Sutyushev

The new method of conclusion of searching-shock groups is examined with the use of aviation on the objects of influence during the special operation directed against the illegal armed formings. A method is based on offered before an author to the chart of operative construction of troops, to the narrow-mindedness of amount of personnel developed for terms attracted for the decision of tasks of isolation of district of the special operation. The feature of the offered method is that the conclusion of searching-shock groups is carried out from the intervals of echelon of isolation, on which they decide isolatings tasks before flight on the objects of influence. A method is provided by secrecy of conclusion of groups due to organization of smoke-screen of intervals on the developed chart, fire and radio-location protection of intervals after the conclusion of groups. In the article led results of approbation of the offered method during the field researches with the use of aviation of internal troops, directions of his further perfection are examined.

Keywords: special operation, echelon of isolation, interval of echelon of isolation, searching-shock echelon, searching-shock group, conclusion of searching-shock group on the object of influence.